

ÚDOLE VEČNÝCH KARAVÁN

SLOVENSKÁ
ROZPRÁVKOVÁ
HUDOBNÁ
REVUE

REŽISÉR
JAN ŠTEFAN
SCÉNÁR
JAN ŠTEFAN
HODNOCENIE
12+
VÝROBA
1978

Námet a scenár: TIBOR VICHTA
a MIROSLAV HORŇÁK
Režisér: MIROSLAV HORŇÁK
Kamera: VÁCLAV RICHTER
Hudba: Dr. ŠTĚPÁN KONÍČEK
Stavby: ANTON KRAJČOVIČ
Choreografia: FRANTIŠEK POKORNÝ
Výroba: JÁN SVIKRUHA
a ŠTEFAN GAŠPARÍK

V hlavných úlohách:

EWA WARWAS
VIERA WALDHANSOVÁ
MILAN LENKVIK
BORIS HYBNER
PETER DEBNÁR
CTIBOR TURBA

Slovenská rozprávková hudobná revue.

Suchou, nehostinnou krajinou kráča skupina unavených pútnikov. Zrazu ich prekvapí dážď. Ten by ich mohol osviežiť. Dážď si však s nimi pohráva, až ich nakoniec donúti skryť sa. Keď dážď ustane, zistia, že bol vlastne milosrdný. Priniesol ich do nového príjemného sveta. Do sveta, v ktorom je studnička so zázračnou vodou. Babička – dobrá víla prameňa – ochotne rozdáva vodu, aby sa splnili všetky túžby príšielcov. Rybár, má jazero plné rýb, Architekt krásnu osadu, Alkoholik – vlastnú výrobu nápojov, Slepému dievčaťu sa vrátil zrak, Úradník obdrží dôstojné sídlo.

Ale táto idyla vysnivaného sveta a vzťahov nemá dlho trvať. Do osady prichádza nová skupina pútnikov a z nej sa vylúpne príčina budúceho zla – Krásavica. Žena, ktorá svojím zjavom strhne na seba pozornosť všetkých obyvateľov a zatieni Dobro-Babičku, a jej zázračnú vodu. Stretnutie týchto dvoch znamená súboj dvoch svetov. Dočasne víťazí Krásavica, lebo dokázala oslniť, strhnúť. A tu voda v studničke svojím zrkadlením jej prorokuje zostatnutie a zánik.

Obojeho sa Krásavica bojí, preto sa pokúša studničku zotročiť a ponížiť. Vyvrcholením jej činov je zamrežovanie studne. Národ uverí, že je to užitočná ozdoba, ale sú to predsa mreže. Studnička sa vzbúri, eruptuje a zdesený národ sa skrýva. Bolesť vody je zároveň bolesťou Babičky, ktorá prichádza, aby mreže odstránila. Nemá však dost sily. Krásavica vidí pred sebou svoj budúci osud. Babička mladne, stáva sa krásnou ženou a zomiera. Aj ona bola kedysi pyšnou, hrdou a neznášanlivou kráskou.

Smrť Babičky otrasí celým osadenstvom. Je treba ho ukludniť a dať mu novú ilúziu. Prichádza chvíľa, kedy Krásavica môže definitívne zvíťaziť, alebo prehrať. A víťazí, dokáže opäť, ako pri príchode, strhnúť všetkých na svoju stranu, priviesť ich do extázie zabudnutia.

Studnička však ostáva prázdna, vyschlo i jazero. Nastáva rozklad spoločnosti a vzniká otázka, ako v tomto svete ďalej žiť? Odchádzajú, skupiny i jednotlivci. Zostáva iba jediné východisko: odstrániť mreže. Krásavica to pochopila. Jej tvár, provokatívne zmyselná, pomaly stárne, jej oči sa začínajú múdrejšie pozeráť na svet. Premenila sa na Babičku. Mreže zmizli, zázračná voda sa vrátila, ale osada je už vyfudnená.

Prichádza nová skupina neznámych ľudí. Potrebujú pomoc. Bývalá krásavica, teraz Babička, naberá zázračnej vody a ide skupine v ústrety. Len čo sa prvý napije, v skupine si razí cestu nová – neznáma Krásavica. Zastanú proti sebe, ako súperky a súboj dvoch svetov začína znova.

Každá epocha, každé zastavenie ľudskej kalvárie má svoju dobu mladosti, dospelosti a zániku. Rané obdobie je plné prirodzenej nevinnosti a sviežosti. Narastaním blahobytu sa ukazujú retrográdne znaky civilizácie. Nad tvorivým duchom ziskova prevahu násilie, vysychajú zdroje mravnosti a bledne sila ideálov. Ľudstvo sa vliečie ďalej Edomskou púšťou do novej zasľúbenej zeme a tam zase čakajú nemenné typy na svoju príležitosť.

Príbeh ako moderná rozprávka pracuje so zjednodušenými typmi bez psychologickéj drobnokresby, aby vynikol základný význam myšlienky, ktoré postavy nesú. Zjednodušenie vyplýva aj z výrazových prostriedkov – tanec, pantomima, hudobno-revuálne prvky, teda príbeh bez dialógu. Forma alegórie zovšeobecňuje poznané a kladie iba otázku, prečo sa vždy vraciame k starým chybám. Azda preto, aby sme ich zopakovali na vyššej úrovni? Alegória nášho príbehu, zázračná voda – pravda, sa dá zaradiť rovnako dobre do antického Ríma, Lincolnovej republiky, alebo súčasného života. Podstata problému, ako žiť, komu dôverovať, komu dať plnú moc, ostáva rovnaká. Menia sa iba dobové znaky. Preto príbeh pracuje s neurčeným časom a neudáva ani zemepisnú polohu. A predsa nejde o nadčasový, nezakotvený príbeh.

Je poznamenaný množstvom znakov sociálnej a mravnej situácie nášho spoločenského zriadenia v istej etape jeho vývoja.

Dr. ŠTĚPÁN KONÍČEK, nar. 1928 v Prahe, po absolvovaní Hudebnej fakulty AMU v Prahe pracuje ako hudobný skladateľ a dirigent. Od roku 1956 sa takmer výhradne venuje filmovej hudbe. Jednak u domácich filmov ako aj v produkcii NSR a USA. V roku 1961 vytvoril hudbu ku kreslenému filmu MUNRO (produkcia USA – režisér G. Dietch), ktorý bol vyznamenaný OSCAROM.

Komponoval hudbu ku viac ako sto filmom. Z toho hudobné filmy sú „Koliesko“ a posledný uvádzaný film „Údolie večných karaván“. Dr. Štěpán Koníček pracuje ako dirigent Filmového symfonického orchestra v Prahe.

VÁCLAV RICHTER, kameraman, nar. 27. VI. 1922 v Klatovoch. Vo filme pracuje od roku 1937: najskôr v laboratóriách Favorit – film Praha, neskôr na Slovensku u firmy „Nástup“ ako asistent kamery. Od roku 1945 pracuje ako druhý kameraman na mnohých slovenských filmoch. Samostatnú prácu kameramana začal v Štúdiu krátkych filmov, kde vytvoril 6 stredometrážnych a asi 25 krátkych filmov. Potom sa znovu vracia do hraného filmu, kde z jeho tvorby spomenieme aspoň filmy: My z IX A, Skalní v ofsaid, Odhalenie A. Báthory, detektívku Smrť prichádza v daždi. Posledným filmom je Údolie večných karaván, ktorý i svojim žánrom sa odlišuje od jeho doterajšej tvorby.

MIROSLAV HORŇÁK, nar. 18. 3. 1931 v Skalici, po absolvovaní Filmovej fakulty AMU v Prahe pracoval niekoľko rokov ako dramaturg dokumentárneho filmu v Bratislave. Neskôr ako režisér vytvoril väčší počet krátkych a stredometrážnych dokumentárnych i hraných filmov. Z významnejších možno spomenúť: „65,000.000“, „Dáma v čiernom“, Bez konca“, „Operácia X“, „Deň sv. Ladislava“. Pantomimické etudy Milana Sládka: „Keď zaznie ticho“. V poslednom období vytvoril na text známej poémy Alexandra Bloka filmovo-hudobné oratórium „Dvanásť“. V spolupráci s televíziou stredometrážnu operu: Krivý čert. Je autorom operného libreta „Peter a Lucia“ podľa poviedky Romaina Rollanda, zhudobnenej mladým skladateľom Mirom Bázlikom. „Údolie večných karaván“ je jeho prvý celovečerný film.

